

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพผู้การพัฒนารเรียนรู้ที่มีความสุขในยุคความปรกติถัดไป : กรณีศึกษาโรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อเสนอแนวทางการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพผู้การพัฒนารเรียนรู้ที่มีความสุขในยุคความปรกติถัดไปโรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม โดยการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาประชากรโดยใช้วิธีการเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาข้อมูลเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

สรรพนามที่ใช้แทนผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 1	แทน	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานฯ
ผู้ให้ข้อมูลหลัก 2	แทน	ผู้บริหารการศึกษา
ผู้ให้ข้อมูลหลัก 3	แทน	อดีตผู้บริหารสถานศึกษา
ผู้ให้ข้อมูลหลัก 4	แทน	ผู้บริหารสถานศึกษา
ผู้ให้ข้อมูลหลัก 5	แทน	ตัวแทนครู 1
ผู้ให้ข้อมูลหลัก 6	แทน	ตัวแทนครู 2
ผู้ให้ข้อมูลหลัก 7	แทน	ตัวแทนครู 3
ผู้ให้ข้อมูลหลัก 8	แทน	ตัวแทนครู 4
ผู้ให้ข้อมูลหลัก 9	แทน	ตัวแทนครู 5
ผู้ให้ข้อมูลหลัก 10	แทน	ตัวแทนนักเรียน 1
ผู้ให้ข้อมูลหลัก 11	แทน	ตัวแทนนักเรียน 2
ผู้ให้ข้อมูลหลัก 12	แทน	ตัวแทนนักเรียน 3
ผู้ให้ข้อมูลหลัก 13	แทน	ตัวแทนผู้ปกครอง 1
ผู้ให้ข้อมูลหลัก 14	แทน	ตัวแทนผู้ปกครอง 2
ผู้ให้ข้อมูลหลัก 15	แทน	ตัวแทนผู้ปกครอง 3

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ตามลำดับความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และจัดสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การศึกษาการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในยุคความปรกติถัดไป โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยการศึกษาข้อมูลเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และจัดสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักผู้ให้ข้อมูลหลัก

ตอนที่ 3 ผลการสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขในยุคความปรกติถัดไป โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และจัดสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสู่การเรียนรู้ที่มีความสุขในยุคความปรกติถัดไป โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และจัดสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และจัดสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 1 จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม จำนวน 1 คน เป็นเพศชาย อายุ 66 ปี ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษาเป็นเวลามากกว่า 31 ปี และเป็นผู้มีเข้าใจเกี่ยวกับบริบทพื้นที่โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 2 จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารการศึกษา อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จำนวน 1 คน เป็นเพศชาย อายุ 46 ปี ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษาเป็นเวลา 3 ปี และเป็นผู้มีเข้าใจเกี่ยวกับบริบทพื้นที่โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกอดีตผู้บริหาร โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคมจำนวน 1 คน เป็นเพศหญิง อายุ 41 ปี ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษาเป็นเวลา 7 ปี และเป็นผู้มีเข้าใจเกี่ยวกับบริบทพื้นที่โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 13 จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประกอบการนักเรียน โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม จำนวน 1 คน เป็นเพศชาย อายุ 66 ปี เป็นผู้ประสบปัญหาจากการจัดการเรียนการสอนในยุคความปรกติถัดไป และเป็นผู้มีเข้าใจเกี่ยวกับบริบทพื้นที่โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 14 จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประกอบการนักเรียน โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม จำนวน 1 คน เป็นเพศหญิง อายุ 25 ปี เป็นผู้ประสบปัญหาจากการจัดการเรียนการสอนในยุคความปรกติถัดไป และเป็นผู้มีเข้าใจเกี่ยวกับบริบทพื้นที่โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 15 จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประกอบการนักเรียน โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม จำนวน 1 คน เป็นเพศชาย อายุ 51 ปี เป็นผู้ประสบปัญหาจากการจัดการเรียนการสอนในยุคความปรกติถัดไป และเป็นผู้มีเข้าใจเกี่ยวกับบริบทพื้นที่โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การศึกษากิจการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในยุคความปรกติถัดไป โดยการศึกษาข้อมูลเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก จัดสนทนากลุ่ม และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมจากผู้ให้ข้อมูลหลัก มีข้อค้นพบ 3 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ด้านบริบทพื้นที่

จากการศึกษาข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม พบว่า โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม ตั้งอยู่เลขที่ 6 หมู่ที่ 8 ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี รหัสไปรษณีย์ 22140 สังกัดอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี หมายเลขโทรศัพท์ 039-460109 เนื้อที่ 49 ไร่ มีวิสัยทัศน์ที่ว่า โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคมมีความปลอดภัย ให้โอกาสทางการเรียนรู้ ยกระดับคุณภาพทางการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มุ่งสร้างและพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษา ส่งเสริมความก้าวหน้าเชิงวิชาชีพ ทนต่อการเปลี่ยนแปลง โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความเป็นพลเมืองที่ดี จากการศึกษาศักยภาพและจุดเด่นของโรงเรียนตามทัศนะของครูและนักเรียนสะท้อนให้เห็นด้านการบริหารสถานศึกษานับการบบแบบมีส่วนร่วม และให้ความสำคัญกับการแสดงออก และการเปิดกว้างสำหรับความคิดเห็นของคณะครูทั้งด้านการบริหารและการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับศักยภาพของครูและความต้องการของผู้เรียน นอกจากนี้แล้วยังให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมกับชุมชน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับบริบทให้มากที่สุด ด้านการส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนพื้นฐาน ปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญคือโรงเรียนมีครูครบทุกกลุ่มสาระ เทคโนโลยีสำหรับการเรียนการสอนมีความพร้อม รวมถึงแหล่งเรียนรู้สำหรับการสอนทักษะชีวิตที่พร้อมสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีและการระดมทรัพยากรได้อย่างเหมาะสมส่งผลให้งานเป็นระบบและมีความคล่องตัวสูง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับบริบทพื้นที่โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อมูลได้ ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 4 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า บริบทของพื้นที่โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม ภูมิภาคที่ตั้งเป็นพื้นที่ราบเชิงเขาสลับเนินเตี้ย ๆ เป็นพื้นที่ชายแดนทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศที่ติดกับกัมพูชา ประชาชนในพื้นที่ร้อยละ 90 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมร้อยละ 5 ค้าขาย และเลี้ยงสัตว์ร้อยละ 2 ครอบคลุมพื้นที่ให้บริการทั้งหมด 11 หมู่บ้าน ประกอบด้วย บ้านมะรุ้ม บ้านคลองใหญ่ บ้านผักกาด บ้านเสียมจับ บ้านนา บ้านหนองบอน บ้านเครือข่าย บ้านโป่งน้ำร้อน บ้านสามสิบ และบ้านใหม่ เปิดการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2564 (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2564) มีนักเรียนทั้งหมด 180 คน และมีบุคลากรทั้งหมด 16 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน ข้าราชการครู 12 คน พนักงานราชการ 2 คน และพี่เลี้ยงเด็กพิเศษ จำนวน 1 คน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 5 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า โรงเรียนเปิดกว้างโดยเฉพาะการบริหารแบบมีส่วนร่วม ทุกคนมีความเท่าเทียมกันในการแสดงความคิดเห็น ทุกความคิดเห็นจะสรุปเป็นมติที่ประชุมนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นที่ยอมรับ ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดก็คือผู้เรียน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 6 (สนทนากลุ่ม. 2566) กล่าวว่า เครือข่ายมีคุณครูพร้อมทุกสาระ ครูมีความพร้อมที่จะพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลา ชุมชนรอบ ๆ โรงเรียนให้ความร่วมมือทั้งในด้านแหล่งเรียนรู้ การเป็นวิทยากรช่วยคณะครู การแนะนำเครือข่ายใหม่ ๆ ในชุมชนที่จะมาร่วมกันสนับสนุนโรงเรียน ทำให้มีกิจกรรมเยอะมาก และเด่น สร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 10 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า โรงเรียนมีความสนใจในการพัฒนาผู้เรียนตามความสนใจและเน้นกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 13 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า โรงเรียนมีช่องทางการติดต่อและสื่อสารให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาโรงเรียนร่วมกัน

กล่าวได้ว่า โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคมมีศักยภาพทั้งด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สังคมและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ศักยภาพด้านครู และการมีส่วนร่วมที่เป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนการจัดการเรียนที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและผู้เรียน

2. ด้านการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในยุคความปรกฏติตไป

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก สนทนากลุ่มและการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในยุคความปรกฏติตไป โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อมูลได้ ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 1 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า PLC มีความสำคัญอย่างมากในการบริหารสถานศึกษา คือ การทำงานร่วมกัน การใช้กระบวนการกลุ่ม การระดมสมอง มีวัตถุประสงค์ตาม

แนวคิดของหลักพระพุทธศาสนาในการหาสาเหตุเพื่อการแก้ปัญหา ถ้านำกระบวนการ PLC มาใช้ในโรงเรียนได้ทุกๆด้าน ก็จะเกิดประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงแพร่ระบาดของโควิด-19 มีผลกระทบอย่างมาก หน่วยงานทางการศึกษาทั้งระดับผู้วางนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติการก็ได้ยกเอากระบวนการ PLC มาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาเช่นกัน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 2 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า PLC มีความสำคัญมากในการบริหารสถานศึกษา คือ การได้แลกเปลี่ยนกันของบุคลากรในองค์กรในเวลาที่เกิดประเด็น เกิดปัญหาขึ้นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างในกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ แล้วแต่การบริหารจัดการในองค์ตามบริบท เพื่อสร้างวิธีการที่หลากหลายในการแก้ปัญหานั้นๆ และได้เลือกวิธีการที่ดีที่สุดของกลุ่ม นำไปสู่การทดลองใช้ และนำผลของการทดลองใช้มาสนทนากลุ่มกันอีกครั้งอาจจะนำเสนอเชิงวิชาการ หรือการสนทนาพูดคุยในบรรยากาศแบบเป็นกันเอง ทำให้สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการนำกระบวนการ PLC มาใช้การบริหารสถานศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า PLC มีความสำคัญมากในการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น จากการที่ได้มาร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนกัน มีเป้าหมายร่วมกัน และได้ใช้ภาวะผู้นำเชิงวิชาการร่วมกัน สามารถทำให้องค์กรมีกระบวนการขับเคลื่อนที่มีเป้าหมายร่วม และมีทิศทางในการดำเนินงานเดียวกัน ทั้งในยุคความปกติ ปกติใหม่ หรือปกติถัดไป ยังเชื่อมั่นว่าการที่ครูผู้สอนได้นำเอาประเด็นปัญหา และแนวความคิดมาร่วมพูดคุยกันก็จะสามารถร่วมกันพัฒนางานได้ องค์กรก็จะมีบรรยากาศของการเรียนรู้ที่ดีสามารถส่งผลถึงนักเรียนได้ในที่สุด

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 4 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า ขั้นตอนทั้ง 5 จำเป็นจะต้องดำเนินงานให้ครบถ้วนครบ เพราะการขับเคลื่อน PLC ที่มีประสิทธิภาพจำเป็นจะต้องมีองค์ประกอบทั้งหมดจะนำไปสู่การสร้างการทำงานร่วมกันให้เกิดผลลัพธ์สูงสุดก็คือจะเกิดประโยชน์กับนักเรียน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 5 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า มีความสำคัญ การประชุมและกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน จะเป็นแนวทางหนึ่งในการการพัฒนาตนเองของครู และนักเรียนให้มีความเป็นผู้นำในการชักพาให้คนอื่นกระทำการในทิศทางที่โรงเรียน หรือผู้บังคับบัญชาได้กำหนดเป้าหมายไว้ เป็นการฝึกให้ครูมีการแสดงออกทางความคิด กล้าที่จะนำเสนอมุมมองในการพัฒนางานร่วมกัน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 6 (สนทนากลุ่ม. 2566) กล่าวว่า การวางแผนการจัดการเรียนการสอนผ่านกระบวนการ PLC ของครูผู้สอน เริ่มจากการแบ่งกลุ่มการพัฒนาผู้เรียนตามบริบท และปัญหาที่พบ ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ต้องการพัฒนาเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้ที่มีความสุขในสถานการณ์โควิด-19 และกลุ่มระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ต้องการพัฒนาเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 ผ่านกระบวนการ 4A-PLC ของโรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม ซึ่งครูผู้สอนที่ดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้

อย่างมีความสุขในสถานการณ์โควิด-19 จะต้องร่วมกันดำเนินงาน โดยเริ่มจาก Analyze คือ การวิเคราะห์บริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นผ่านการสำรวจสุขภาวะทางอารมณ์ของผู้เรียนด้วยแบบสอบถามจากกรมสุขภาพจิต จากนั้นจึงนำผลที่ได้มา Apply คือ ปรับประยุกต์วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความต้องการผู้เรียน เช่น การจัดกิจกรรมที่เน้นทักษะการปฏิบัติ การใช้เกมในการจัดการเรียนรู้ การนำสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น Assess คือ การประเมินผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ว่าผู้เรียนมีความสุขมากขึ้นหรือไม่ วิธีการจัดการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนหรือไม่ จากการรับการนิเทศการในชั้นเรียน การประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน และสรุปผลการดำเนินงาน ด้วยการ AAR (After Action Review) คือ การทบทวนผลการดำเนินงาน แลกเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงานในกลุ่ม PLC และสรุปผลการปฏิบัติงานระดับสถานศึกษาผ่านกิจกรรมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พร้อมหาแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนในอนาคต

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 7 (สนทนากลุ่ม. 2566) กล่าวว่า การเรียนรู้ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ผ่านมา นักเรียนมีภาวะการเรียนรู้ที่ถดถอยลงไป จึงเป็นประเด็นในการพูดคุยกันของครูผู้สอนผ่านกลุ่ม PLC ตามหลักการศาสตร์แห่งพระราชฯ เข้าใจ - เข้าถึง - พัฒนา ที่ประกอบด้วยประเด็น (เข้าใจ) คือ การพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุขในสถานการณ์โควิด-19 สาเหตุ (เข้าถึง) คือ การเรียนรู้ในสถานการณ์โควิด-19 ก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย และสร้างความเครียดในการเรียนรู้ของผู้เรียน และกิจกรรมที่ทำ (พัฒนา) คือ ครูผู้สอนมีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายในการพัฒนาความสุขในการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานการณ์โควิด-19

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 8 (สนทนากลุ่ม. 2566) กล่าวว่า หลังจากสถานการณ์โควิด-19 ที่ผ่านมา ครูผู้สอนได้มีการพัฒนาสื่อในการจัดการเรียนการสอนให้มีความหลากหลายมากขึ้น เน้นความทันสมัย ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้มากขึ้น จากการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม PLC ทำให้ครูผู้สอนทุกคนมีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ และนวัตกรรมจากการทำงานร่วมกัน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 9 (สนทนากลุ่ม. 2566) กล่าวว่า ที่ผ่านมาครูผู้สอนค่อนข้างใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนน้อย ส่วนใหญ่จะยึดแบบเรียนเป็นหลัก ทำให้วิธีการสอนไม่ดึงดูด และไม่มี ความน่าสนใจต่อผู้เรียน จากสถานการณ์การเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ในช่วงโควิด-19 ที่ผ่านมาทำให้ครูผู้สอนได้มีการพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยีมากขึ้น เมื่อสามารถจัดการเรียนการสอนในยุคความปรกฏถัดไป ครูผู้สอนจึงได้ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายในการสอน เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 10 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า PLC มีความสำคัญในการบริหารสถานศึกษา เพราะ การที่ครูได้ทำงานร่วมกัน จะสามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามที่นักเรียนสนใจ และได้แลกเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ดีขึ้น

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 11 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า PLC มีความสำคัญต่อการทำงานของครูมาก เพราะครูบางคนรู้จักนักเรียนไม่เหมือนกัน การที่ครูได้มีการพูดคุยกันทำให้เข้าใจบริบทของนักเรียนที่แตกต่างกันมากขึ้น สามารถนำเอาวิธีการดูแลนักเรียนมาแลกเปลี่ยนกัน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 12 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า PLC มีความสำคัญมาก ทำให้ครูเกิดการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนให้ทันสมัยมากขึ้น โดยเฉพาะช่วงโควิด-19 สถานศึกษามีการปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 13 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า PLC มีความสำคัญต่อการดูแลนักเรียน เพราะครูจะได้รู้จักตัวเองมากขึ้นในการสอนนักเรียน จะได้ปรับเปลี่ยนตัวเองให้เข้ากับนักเรียนได้ตามสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้หลังการแพร่ระบาดของโควิด-19

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 14 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า PLC มีความสำคัญมากในการร่วมกันพัฒนาสถานศึกษาให้ดีขึ้น ถ้าผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันมากขึ้น จะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และสามารถพัฒนาสถานศึกษาได้เช่นกัน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 15 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า PLC มีความสำคัญต่อการพัฒนาตนเองของครูผู้สอน และส่งผลต่อนักเรียนที่ได้เห็นตัวอย่างการทำงานร่วมกันของครู

กล่าวได้ว่า การบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในยุคความปรกติถัดไป มีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษามาก เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในยุคความปรกติถัดไปสถานศึกษาจำเป็นต้องหาแนวทาง วิธีการในการแก้ไขปัญหาจากผลกระทบหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่จะต้องสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันของบุคลากรโดยมีองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ 5 ประการ ประกอบด้วย 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันในการทำงานอย่างมีภาวะผู้นำ 2) มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 3) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพแบบกัลยาณมิตร 4) พัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันสู่วิถีปฏิบัติที่เป็นเลิศ และ 5) มีการสะท้อนผลการทำงานและแลกเปลี่ยนการปฏิบัติงาน

3. การขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

จากการศึกษาข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในยุคความปรกติถัดไป โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม พบว่า โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม มีการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนหลังจากการการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริม สนับสนุน เร่งรัด

พัฒนาระดับคุณภาพครูผู้สอน ในการจัดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้วยแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนกระบวนการ PLC โดยดำเนินการตามกรอบนโยบายการขับเคลื่อนนโยบายจุดเน้นเขตพื้นที่การศึกษา โดยใช้กระบวนการ 4A-PLC ปีการศึกษา 2565 มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

A – Analyze การวิเคราะห์ ประชุมให้ความรู้คณะครู จัดกลุ่มครูตามช่วงชั้นในประเด็นท้าทายของ วPA แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุข ประกอบด้วย ครูผู้สอนจำนวน 7 คน และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ครูผู้สอน จำนวน 7 คน โดยแต่ละกลุ่ม ดำเนินการวิเคราะห์บริบท และวางแผนการดำเนินงานของกลุ่มโดยรอบความรู้ตามหลักการ ศาสตร์แห่งพระราชา เข้าใจ - เข้าถึง - พัฒนา

A – Apply การปรับประยุกต์ไปใช้ โรงเรียนกำหนดรูปแบบการขับเคลื่อน PLC และแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อน PLC ระดับสถานศึกษา ประกอบด้วย ทีมนำ (ผู้รับรอง) และทีมครู (สมาชิกกลุ่ม) พัฒนาคู่มือการดำเนินงาน จัดให้มี PLC กลุ่มละ 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ ลงในตารางสอน และแต่ละกลุ่มจัดกิจกรรมบูรณาการในชั่วโมงคุณธรรม เดือนละ 1 ครั้ง การ PLC ของกลุ่ม ทุกคนเป็น Model Teacher และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นที่กำลังสนทนา

A – Assess การประเมิน ประเมินผลการขับเคลื่อน PLC โดยสังเกตจากการส่งบันทึก Logbook รายบุคคล และ Logbook ของกลุ่มพร้อมภาพประกอบ ทุกสัปดาห์ สอบถามความเห็นเกี่ยวกับการเป็นชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ของโรงเรียน เมื่อสิ้นภาคเรียน สร้างรูปแบบการประเมินการเรียนการสอนด้วยนวัตกรรม KRUEWAI MODEL

A – AAR การทบทวนการดำเนินงาน การสะท้อนคิดและบันทึก Logbook ในชั่วโมง PLC ของกลุ่ม อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เสนอผู้บริหารรับทราบทุกสัปดาห์ นำเสนอ และรายงานผลการดำเนินงาน PLC ของกลุ่ม เมื่อสิ้นภาคเรียน

จากการจัดสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับผลการดำเนินงานด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อมูลได้ ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 5 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า ผลที่เกิดกับครูผู้สอน คือ การได้พัฒนาตนเองในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การได้เรียนรู้ร่วมกันแบบกัลยาณมิตร และที่สำคัญได้พัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีมากขึ้น ผลที่เกิดกับผู้เรียน คือ ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความต้องการ อยากมาโรงเรียนมากขึ้น ผลที่เกิดกับสถานศึกษา คือ องค์กรมีรูปแบบการทำงานร่วมกันที่ชัดเจนในการดำเนินงานขับเคลื่อนแบบการวางเป้าหมายเดียวกัน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 6 (สนทนากลุ่ม, 2566) กล่าวว่า ผลที่เกิดจากการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในยุคความปรกติถัดไป คือ การพัฒนาคน พัฒนาคน และพัฒนางาน การพัฒนาคน ได้แก่ การมีภาวะผู้นำในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพพร้อมกันในกลุ่ม PLC การพัฒนาคน ได้แก่ การฟื้นฟูความสนใจในการเรียนต่อผู้เรียน การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการเรียนรู้ที่ทันสมัย การเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้อื่นแก่ผู้เรียน และการพัฒนางาน ได้แก่ การต่อ ยอดผลจากการปฏิบัติงานให้เป็นที่ยอมรับ ทั้งรูปแบบการปฏิบัติงานของสถานศึกษา วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของครูผู้สอน และนวัตกรรมการศึกษาที่เกิดจากการกระบวนการ PLC

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 7 (สนทนากลุ่ม, 2566) กล่าวว่า ผลที่เกิดจากการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ คือ การได้ทำงานอย่างมีเป้าหมายร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 8 (สนทนากลุ่ม, 2566) กล่าวว่า ความสำเร็จของสถานศึกษาที่ได้นำกระบวนการ PLC มาใช้ในการดำเนินงาน ทำให้สถานศึกษาได้รับรางวัลการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพคุณภาพดีเยี่ยม ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาย่างต่อเนื่อง

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 9 (สนทนากลุ่ม, 2566) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้เรียนดีขึ้น จากการพูดคุยกันทั้งแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ เกิดเป็นเครื่องมือในการสร้างสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร

กล่าวได้ว่า การขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสู่การปฏิบัติในยุคความปรกติถัดไป ของ โรงเรียนเครือห้วยวิทยาคม มีรูปแบบการดำเนินงานด้วยกระบวนการ 4A-PLC นำหลักการศาสตร์แห่งพระราชฯ เข้าใจ - เข้าถึง - พัฒนา มาปรับใช้ในการวิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางในการดำเนินงานร่วมกัน โดยแบ่งกลุ่ม PLC เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ต้องการพัฒนาเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุขในสถานการณ์โควิด-19 และกลุ่มระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ต้องการพัฒนาเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสถานการณ์ และความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน จนเกิดความสำเร็จในการดำเนินงานร่วมกัน คือ ครูผู้สอนทุกคนมีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ และนวัตกรรมจากกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ที่มีรูปแบบแนวทางดำเนินงานที่ชัดเจน โดยมีการดำเนินงานขับเคลื่อนแบบการวางเป้าหมายเดียวกัน มีการรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมมือกันของ ผู้บริหาร และครู บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามประเด็นปัญหาตามแนวทางศาสตร์แห่งพระราชฯ ทำให้เกิดความสำเร็จของการดำเนินงานด้วยการบริหารสถานศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ การดำเนินการดังกล่าว ทำให้โรงเรียนเครือห้วยวิทยาคมได้รับการยอมรับจากผลงานขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาย่างต่อเนื่อง

ตอนที่ 3 ผลการสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขในยุคความปรกติ ถัดไป โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และจัดสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก มีข้อค้นพบ 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ทศนคติด้านความสุขในยุคความปรกติถัดไป

จากข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก และจัดสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับทศนคติ ด้านความสุขในยุคความปรกติถัดไปอย่างหลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยจึงได้ทำการสังเคราะห์จากข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 1 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า ช่วงโควิดระบอบทำให้การศึกษามีการเปลี่ยนแปลงไปมาก ที่ทุกคนจะต้องมีการปรับตัวและมีส่วนร่วมในการดูแลผู้เรียนที่มีความพร้อมในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 2 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและการจัดการเรียนการสอนและความสุขของครูและผู้เรียน ไปมากซึ่งในการเปิดภาคเรียนใหม่ จะต้องมีแนวทางการสร้างความสุขในการทำงานให้ครูและการอยู่ร่วมกันของผู้เรียนเป็นลำดับแรก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 4 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า สภาพจิตใจของบุคลากรเป็นสิ่งสำคัญในการดูแลในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องมีการช่วยเหลือกันในการทำงาน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 8 (สนทนากลุ่ม. 2566) กล่าวว่า การสอนที่ไม่เน้นเนื้อหาวิชาการมากเกินไปจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกอึดอัด เน้นทักษะและเทคนิคต่าง ๆ ที่นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เข้าใจบริบทนักเรียน หาสิ่งใหม่ ๆ ทันเหตุการณ์ที่นักเรียนสนใจมาปรับใช้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 11 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า โควิดทำให้มีข้อจำกัดในการเรียนรู้มาก ทำให้การเรียน ไม่มีความจำเป็นเท่ากับการเฟื่องฟูสุขภาพของตัวเอง

กล่าวได้ว่า ทศนคติด้านความสุขในยุคความปรกติถัดไป พบว่า การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและการจัดการเรียนการสอนและความสุขของครูและผู้เรียน อย่างไรก็ตามปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขในยุคความปรกติถัดไปนั้นอย่างน้อย 2 ประการ คือ ทุนศักยภาพของโรงเรียนและทศนคติเชิงบวกในการดำเนินชีวิต ทุนศักยภาพที่เป็นจุดแข็ง (Strengths) คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่เปิดกว้างต่อการเสนอความคิด การมีส่วนร่วมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมที่มีหลากหลาย สามารถสร้างสรรค์และพัฒนาการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน ในส่วนของทศนคติเชิงบวก ผู้บริหารและคณะครูให้ความสำคัญกับการปฏิสัมพันธ์กันภายในองค์กรว่าเป็นสิ่งสะท้อนความสุขของ

บุคลากร การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสในการพัฒนาศักยภาพตนเองและสร้างสรรค์กิจกรรมส่งผลให้มีความสุขและสบายใจต่อการทำงาน

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในยุคความปรกติถัดไป

จากข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก และจัดสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในยุคความปรกติถัดไปอย่างหลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยจึงได้ทำการสังเคราะห์จากข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 1 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า การศึกษาในยุคความปรกติถัดไปเสมือนท้องฟ้าที่เปิดใหม่ ผู้เรียนมีความต้องการที่จะมาเรียนมากขึ้นกว่าการเรียนรูปแบบออนไลน์ ซึ่งการเรียนออนไลน์เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความพร้อมทางด้านอุปกรณ์ และการมีวินัยในตนเองมากกว่า ซึ่งต่างจากการผู้เรียนในบริบทของโรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม ทำให้ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ อย่างมีความสุขในยุคความปรกติถัดไป ประกอบด้วย ปัจจัยด้านครูผู้สอน ในการเป็นที่พึ่งพา เป็นผู้ให้คำปรึกษาทั้งในเชิงเนื้อหาวิชา การดูแลช่วยเหลือ และการดำเนินชีวิต ดังนั้นสิ่งที่สำคัญที่สุดต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของผู้เรียนจึงเป็นปัจจัยด้านครูผู้สอน ส่วนปัจจัยด้านอื่นๆ เป็นองค์ประกอบย่อยที่จะสนับสนุนความสุขให้ผู้เรียน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 2 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ มีความสำคัญยิ่งต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของผู้เรียน โดยเรียงความสำคัญจากมากที่สุดไป จะเห็นได้ว่า ปัจจัยด้านครูผู้สอนมีความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากบุคลิกภาพของครูส่งผลต่อผู้เรียนโดยตรง ยกตัวอย่างเช่น ผู้เรียนคนหนึ่งไม่ชอบเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เพราะเป็นวิชาที่ยาก แต่วันหนึ่งครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์มีการวางแผนการสอน โดยใช้หลักจิตวิทยาการชื่นชม การเสริมแรง และหาเทคนิคการสอนใหม่ๆ มาใช้ในการสอน ทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ก็สามารถทำให้ผู้เรียนอยากเรียนวิชาคณิตศาสตร์ได้ บางครั้งผู้เรียนอาจจะอยากเรียนกับครูผู้สอนที่เข้าใจมากกว่ามองเรื่องธรรมชาติวิชา ครูจึงเป็นผู้มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสุขของผู้เรียน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า ความสุข คือ ความรู้สึกปลอดภัย โลงสบาย ความรู้สึกอยากรู้ ความรู้สึกกระตือรือร้นในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และมีความรู้สึกที่ดีมากๆ ต่อสิ่งนั้น ดังนั้น การพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุขในผู้เรียน อันดับแรก คือ ครูผู้สอนจะต้องรู้ เข้าใจต่อความต้องการของผู้เรียนก่อน เพราะผู้เรียนบางคนเราไม่รู้สภาพจิตใจในแต่ละวันว่าเป็นอย่างไร ก่อนที่จะเข้ามาห้องเรียน จึงต้องวัดอารมณ์ วัดระดับความรู้สึกจากการสังเกตผู้เรียนให้ได้ จากนั้นบรรยากาศของการเรียนรู้ บรรยากาศในห้องเรียน ความรู้สึกของครู หรือทัศนคติที่ดีของครูจะเป็น

ส่วนหนึ่งที่จะทำให้การสร้างความสุขในห้องเรียนเกิดขึ้นได้ จึงจำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของผู้เรียนเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ปัจจัยภายใน คือ เรื่องของจิตใจที่จะทำให้ทั้งครู และผู้เรียนสามารถเชื่อมต่อความรู้สึกถึงกันได้ เช่น ครูต้องเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ครูจะต้องมีเทคนิคที่จะรู้ตนเอง และผู้เรียนในการรู้เท่าทันอารมณ์ ครูจะต้องเป็นผู้นำพากิจกรรมให้สำเร็จไปได้ และการวัดระดับความรู้สึกระหว่างความแตกต่างระหว่างบุคคลในกิจกรรมให้ดีขึ้น

2. ปัจจัยภายนอก คือ การส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมต่างๆ เช่น ปัจจัยด้านบรรยากาศการเรียนรู้ของห้องเรียน ที่มีความปลอดภัย สะอาด แสงสว่างเพียงพอ และปลอดภัย สามารถทำให้ความรู้สึกของผู้เรียนดีขึ้นในการเรียนรู้ ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาที่จัดการเรียนการสอน สื่อที่ใช้ มีความถูกต้องและส่งเสริมการเรียนรู้หรือไม่ มีความสอดคล้องกับวัย เนื้อหาและความต้องการของผู้เรียนหรือไม่ ปัจจัยด้านครูผู้สอนจะเป็นด้านการส่งเสริม และการเป็นแบบอย่างที่ดีให้ผู้เรียน และปัจจัยด้านเพื่อนจะเป็นการนำพาความสุขในการเรียนรู้ร่วมกันในชั้นเรียนได้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 4 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า จุดเริ่มต้นของความสุขผู้เรียนเริ่มจากการครูที่ปรึกษาเฝ้าดูสภาพจิตใจของผู้เรียนจากบ้านในการทำกิจกรรมโฮมรูม ต่อมาคือครูผู้สอนแต่ละวิชาที่ส่งเสริม และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดความสุขต่อผู้เรียนในบรรยากาศที่ดีในห้องเรียน ดังนั้นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกตึถัดไป ประกอบด้วย ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ และปัจจัยด้านเพื่อน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 5 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกตึถัดไป สิ่งสำคัญที่สุด คือ ปัจจัยด้านครูผู้สอน เพราะว่าถ้าวันไหนครูอารมณ์ดี นักเรียนก็จะอารมณ์ดี หากวันไหนครูเครียด และอาจแสดงออกทางด้านลบ เช่น โมโห คุ อารมณ์ร้อน ผู้เรียนก็จะเกิดอารมณ์เหล่านั้นเช่นกัน จนทำให้ไม่อยากเรียน ต่อมาเป็นปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ คือ การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนที่จะต้องมีการออกแบบมาให้เหมาะสมกับเนื้อหา และความเหมาะสมของผู้เรียน หากครูผู้สอนยังจัดการเรียนการสอนแบบเดิม คือ เน้นบรรยาย ท่องจำ บันทึก อาจจะทำให้ผู้เรียนเบื่อกับการเรียน หากครูผู้สอนได้มีการออกแบบกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม เช่น การใช้เกมในการทำกิจกรรม นำกิจกรรมที่เน้นปฏิบัติที่เรียกว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ก็อาจจะทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้มากขึ้น ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยภายนอกที่ทำให้ผู้เรียนได้มีความสบายใจในเรื่องของบรรยากาศในการเรียนรู้ และปัจจัยด้านผู้เรียน ที่ผู้เรียนจะต้องมีการรับมือกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของตนเองในการบริหารจัดการชีวิตทั้งในครอบครัว โรงเรียน และสังคม เพื่อให้ตนเองมีทักษะในการเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 6 (สนทนากลุ่ม, 2566) กล่าวว่า ปัจจัยด้านครูผู้สอนเป็นสิ่งสำคัญมากต่อการพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุขของผู้เรียน ซึ่งสามารถศึกษาข้อมูลจากการสรุปผลการวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล พบว่า ผู้เรียนต้องการเรียนรู้กับครูผู้สอนที่ใจดี พุดจาไพเราะ ปรึกษาได้ทุกเรื่อง ส่วนปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนที่มาจากการบริหารจัดการของครูผู้สอน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 7 (สนทนากลุ่ม, 2566) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกตึถัดไป ประกอบด้วย

1. ปัจจัยด้านครูผู้สอน คือ ครูผู้สอนมีบุคลิกภาพดี มีเมตตาต่อผู้เรียน
2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม คือ มีการจัดบรรยากาศทางกายภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีบรรยากาศทางจิตวิทยา และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในชั้นเรียน
3. ปัจจัยด้านผู้เรียน คือ การเห็นคุณค่าของตนเอง มีความภาคภูมิใจในตนเอง และการปรับตัว
4. ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสุข

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 8 (สนทนากลุ่ม, 2566) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกตึถัดไป ประกอบด้วย

1. ปัจจัยด้านครูผู้สอน คือ บุคลิกภาพ อารมณ์ และการแสดงออกของครูผู้สอน
2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม คือ สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ไม่เป็นอุปสรรคในการเรียน
3. ปัจจัยด้านผู้เรียน คือ การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
4. ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้มีความสนุก น่าใจ มีสื่อการสอนที่หลากหลาย และเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
5. ปัจจัยด้านเพื่อน คือ การได้รับการยอมรับระหว่างเพื่อน ร่วมถึงร่วมมือกันในการเรียนรู้
6. ปัจจัยด้านครอบครัว คือ ความเอาใจใส่ในการเรียนของผู้เรียนจากผู้ปกครอง

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 9 (สนทนากลุ่ม, 2566) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกตึถัดไป ประกอบด้วย ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ ปัจจัยด้านเพื่อน และปัจจัยด้านครอบครัว

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 10 (สัมภาษณ์, 2566) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกตึถัดไป ที่ประกอบด้วย ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญมากต่อการพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุขของผู้เรียน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 11 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกตึ๊ดไป ประกอบด้วย ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ และปัจจัยด้านเพื่อน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 12 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ สำคัญมากต่อการพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกตึ๊ดไป

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 13 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกตึ๊ดไป ประกอบด้วย ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ และปัจจัยด้านครอบครัว

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 14 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกตึ๊ดไป ประกอบด้วย ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 15 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญกับผู้เรียนในยุคความปรกตึ๊ดใหม่ คือ ผู้เรียนอาจมีความกังวลหลายประการ ทั้งสภาพแวดล้อมทางครอบครัว สภาพแวดล้อมในชั้นเรียนในจึงมีผลต่อการเรียนรู้ได้ ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้เป็นการสร้างความสุขในขณะที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมในชั้นเรียน ปัจจัยด้านครูผู้สอนเป็นความสุขระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียนด้านการมีปฏิสัมพันธ์ และปัจจัยด้านผู้เรียนเป็นการสร้างความสุขในตนเองในการเปิดใจที่จะเรียนรู้

จากข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก และจัดสนทนากลุ่ม มีผู้ให้ข้อมูลหลักให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกตึ๊ดไปอย่างหลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยจึงได้ทำการสังเคราะห์จากข้อมูลที่ได้ แสดงให้เห็นดังตาราง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 11 การสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกตึถึดไป

นักวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อ การเรียนรู้อย่างมีความสุข	ผู้ให้ข้อมูลหลัก 1	ผู้ให้ข้อมูลหลัก 2	ผู้ให้ข้อมูลหลัก 3	ผู้ให้ข้อมูลหลัก 4	ผู้ให้ข้อมูลหลัก 5	ผู้ให้ข้อมูลหลัก 6	ผู้ให้ข้อมูลหลัก 7	ผู้ให้ข้อมูลหลัก 8	ผู้ให้ข้อมูลหลัก 9	ผู้ให้ข้อมูลหลัก 10	ผู้ให้ข้อมูลหลัก 11	ผู้ให้ข้อมูลหลัก 12	ผู้ให้ข้อมูลหลัก 13	ผู้ให้ข้อมูลหลัก 14	ผู้ให้ข้อมูลหลัก 15	รวม
1.ปัจจัยด้านครูผู้สอน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	15
2.ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	12
3.ปัจจัยด้านผู้เรียน		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	12
4.ปัจจัยด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้		✓		✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	12
5.ปัจจัยด้านครอบครัว								✓	✓				✓		✓	4
6.ปัจจัยด้านเพื่อน			✓	✓				✓	✓		✓		✓			6

จากตาราง 11 จะเห็นได้ว้ จากการสังเคราะห์ปัจจัยบางข้อมีความสอดคล้องกันหรือมีความหมายไปในทิศทางเดียวกัน ผู้วิจัยสรุปได้ว้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกตึถึดไป พิจารณาจากความถี่ตั้งแต่ว้ 8 ขึ้นไป ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านผู้สอน 2) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม 3) ปัจจัยด้านผู้เรียน และ 4) ปัจจัยด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสู่การเรียนรู้ อย่างมีความสุขในยุคความปรกตึถัดไป โรงเรียนเครือหวายวิทยาคม อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และจัดสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

จากข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก และจัดสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับแนวทางการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสู่การเรียนรู้ อย่างมีความสุขในยุคความปรกตึถัดไป โรงเรียนเครือหวายวิทยาคม ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์จากข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 1 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า แนวทางการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสู่การเรียนรู้ อย่างมีความสุขในยุคความปรกตึถัดไป การพัฒนาที่สำคัญที่สุด คือ

1. ด้านครูผู้สอน ทีมงานให้มีใจที่จะพัฒนาวิชาชีพพร้อมกัน การสร้างความตระหนักในวิชาชีพโดยการยึดมั่นในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดเป็นการพัฒนาระดับองค์กร มีการกระตุ้น ส่งเสริม รวมถึงการให้กำลังใจจากผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมภายในองค์กร เพื่อให้ครูได้มีการตื่นตัวในการพัฒนาตนเอง

2. ด้านครอบครัว ผู้ปกครองต้องมีส่วนช่วยเหลือสถานศึกษาในการดูแล สนับสนุน การศึกษาของผู้เรียนอีกทาง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการวางแผนการพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน ทั้งด้าน วิชาการ กิจกรรม และทักษะชีวิต ตามบริบทของสถานศึกษา จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่สถานจะต้องมีการให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน

3. ด้านผู้เรียน จะต้องมีการกระตุ้นให้กำลังใจผู้เรียน เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล สร้างความเสมอภาคในชั้นเรียน ทั้งด้านการศึกษา ความเป็นอยู่ สุขภาวะจิต และพฤติกรรม

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 2 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า โรงเรียนเครือหวายวิทยาคมมีจุดแข็งเรื่อง บุคคลากร คือ การมีครูรุ่นใหม่ที่มีพร้อมรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน มีการทำงานอย่างมุ่งมั่น และร่วมกันพัฒนาผู้เรียนผ่าน PLC ทำให้พลังในการทำงานของคนในองค์กรสามารถส่งเสริมการพัฒนาสถานศึกษาไปได้ดี ซึ่งสิ่งที่จะต้องต่อยอดในอนาคต คือ การจับจุดเด่นของสถานศึกษา ออกมาให้เห็นเชิงประจักษ์ เช่น กิจกรรมเด่น เน้นทักษะชีวิต มีจิตสาธารณะ ที่จะต้องเน้นให้ผู้เรียน รับการปลูกฝังให้เป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา อีกทั้งด้านวิชาการที่จะต้องมีการพัฒนาควบคู่กัน ไป ดังนั้นการดำเนินงาน PLC จะต้องมีการพัฒนารูปแบบให้เหมาะสมกับหัวข้อที่จะพัฒนาโดยการดูแล กำกับ ติดตามจากผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า PLC ของโรงเรียนเครือหวายวิทยาคม มีการ ยืดหยุ่น และปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ต่างๆ อยู่ตลอดเวลา ในช่วงแรกก่อนที่จะมีการแพร่ระบาดของโควิด-19 มีการแบ่งกลุ่ม PLC เป็น 3 กลุ่ม ตามอัตลักษณ์ของสถานศึกษาที่เน้นการพัฒนา ด้าน การสื่อสาร ทักษะชีวิต และจิตสาธารณะ เมื่อเข้าสู่สถานการณ์การแพร่ระบาดของ

โควิด-19 ก็มีการปรับการดำเนินงาน PLC ออกเป็น 2 กลุ่ม ตามความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนทางไกล คือ กลุ่มบูรณาการเรียนการสอนทางไกลชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และกลุ่มบูรณาการเรียนการสอนทางไกลชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จนถึงปัจจุบันที่มีการจัดการเรียนรู้ในยุคความปรกตึถัดไป ก็มีการปรับกลุ่ม PLC ไปตามแนวทางการพัฒนาผู้เรียน จะเห็นว่าในการดำเนินการที่ผ่านมาประเด็นที่เกิดขึ้นในการพัฒนาผู้เรียนจะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่ตามการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ ซึ่งอยากให้ครูผู้สอนได้สะท้อนผลการทำงานที่ผ่านมา ร่วมกัน จาก การพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อหาจุดเด่น และจุดควรพัฒนาในการจัดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของผู้เรียน แล้วนำประเด็นที่ได้มาร่วมกันพัฒนาผ่าน PLC แบบกัลยาณมิตร “ครูผู้สอนต้องมีความสุขก่อน ผู้เรียนจึงจะมีความสุขตาม”

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 4 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า การทำ PLC ควรแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ แบบเป็นทางการ (Official) และแบบไม่เป็นทางการ (Unofficial) แบบเป็นทางการ เป็นการสนทนากันในเรื่องการเรียนการสอน การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และเป้าหมายการพัฒนาสถานศึกษา อย่างมีทิศทาง และมีการฝึกการมีบทบาทผู้นำร่วมกัน ส่วนแบบไม่เป็นทางการ จะเป็นการสนทนาเพื่อดูแลใจครู ก่อน ไปดูแลเด็ก การพูดคุยกันแบบเห็นอกเห็นใจกัน เหมือนการเพิ่มพลังใจระหว่างเพื่อนครูผู้สอนด้วยกันก่อนการพัฒนาผู้เรียน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 5 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า อยากให้มีการนำกระบวนการสร้างความสุขในสถานศึกษามาเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากร และผู้เรียนในสถานศึกษา ซึ่งเป็นวิธีการในการสร้างความสุขแบบต่อเนื่อง ให้มีความยั่งยืนในการดำเนินงาน และนำผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเผยแพร่เป็นตัวอย่างของโรงเรียนที่มีบริบทคล้ายคลึงกันในเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกตึถัดไป

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 10 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า อยากให้ครูจัดการเรียนการสอนที่นำเทคโนโลยีมาใช้เยอะ ๆ เพื่อสร้างความน่าสนใจให้ผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมสร้างเสียงหัวเราะ สนุก บ่อย ๆ เพื่อให้ นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก 13 (สัมภาษณ์. 2566) กล่าวว่า อยากให้สถานศึกษารายงานการดำเนินกิจกรรมที่เกิดขึ้นในสถานศึกษามากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้ปกครองได้รับทราบข่าวสารการดำเนินงาน และการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมมากขึ้น

กล่าวได้ว่า แนวทางการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสู่การพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกตึถัดไป พบว่า มี 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) แบบเป็นทางการ เป็นรูปแบบดำเนินงานตามขั้นตอนที่สถานศึกษากำหนด และ 2) แบบไม่เป็นทางการ เป็นรูปแบบการปฏิบัติงานแบบดูแลใจครูร่วมกันในสภาวะจำเป็น